

ST. OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 13

81. ÅRGANG
5. JULI

1969

REDAKSJONELT

Vi synes det er passende i feriemåneden «å klatre opp i et skyggefullt tre» — som løven på omslagsbildet. Uten sammenligninger forøvrig, vi burde kanskje heller jaget en geitebuk opp i treet. Noen få linjer ihvert fall for å ønske våre lesere god sommer, fred og nok sol. Det neste nummer av bladet skal foreligge den 9. august.

En ting vil vi gjerne ha nevnt før vi tar pause: debatten om «nødvergeregelen», krig/vold og kristnes forskjellige standpunkter i denne saken må helst ikke dø ut fordi om det nå er ferie. Vi møtes igjen, forhåpentlig kan vi fortsette diskusjonen om disse tingene i august og september. Takk foreløpig til de som øyeblikkelig reagerte på vår «utfordring» — vi håper de ikke blir stående alene.

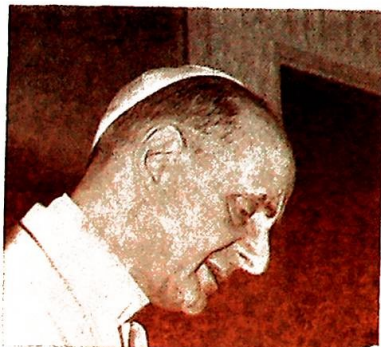
God sommer!

A. R.

SAMARBEIDET

Pave Paul VI ga den 31. mai en spesiell audiens for dr. André Appel, generalsekretær for Det lutherske verdensforbund og noen av hans medarbeidere. I en tale til gjestene sa paven bl. a. ifølge «L'Osservatore»:

Deres besøk er et klart tegn for den betydelige utvikling i de gode forhold mellom oss som har funnet sted etter det annet Vatikan-konsil . . . Vi husker spesielt Konsilet annen sesjon hvor professor Skydsgaard, som Forbundets representant, talte på vegne av alle observatørene og understreket den fundamentale betydning en teologi om frelseshistorien har for den økumeniske bevegelse.

Vi er meget interesserte i det samarbeide med Forbundet som er intensifisert etter Konsilet. Vi tenker her spesielt på den arbeidsgruppen av menn fra Det lutherske ver-

densforbundet og den romersk-katolske kirke som trådte sammen allerede i 1965 og siden har hatt møter hvert år.

Vi er glade for at problemer vedrørende Evangelien og Kirken har vært studert av vår felles studie-kommisjon i de siste tre år. Vi er overbevist om at dette spørsmål er et av de mest sentrale av dem som står mellom oss, og som har stått uløste helt siden Reformasjonens ulykkelige dager.

I forbindelse med den første rapporten fra arbeidsgruppen, må vi understreke at de dyptgående og reelle motsetninger som eksisterer mellom den romersk-katolske kirke og de lutherske kirker ikke bør forbigås i stillhet. De bør åpent vedkjennes og alvorlig gjennomtenkes og drøftes . . . På den annen side er det Vårt håp at nye muligheter til felles forståelse vil åpne seg under Den hellige ånds innflytelse, på den betingelse at vi møter vanskelighetene med tålmodighet, med tro og i kjærlighetens ånd . . ., sa paven.

SE ELLERS
NESTE
SIDE

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille-messe	Høy-messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.45 11.30 18.30	10.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 153244	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19.	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	10.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

ØKUMENISMENS PROBLEM

AV PATER FINN D. THORN

I den omstilling og nytenkning som idag skjer på en rekke områder i den katolske kirke er det et punkt som må sies å være særlig vanskelig og ømfintlig for mange katolikker, nemlig den nye økumeniske holdning som Det 2. Vatikankonsil er gått inn for. Her synes jo den katolske kirke idag å innta et standpunkt som er diametralt motsatt det den inntok for bare noen ti-år tilbake. For økumenisk innstilte katolikker idag er det vel nærmest med forbauselse — hvis det da ikke er med uro — at de leser hva pave Pius XI i 1928 uttalte i sin encyklika «Mortalium animos» om ikke-katolske kristne og deres arbeide for kristen enhet: «Det er innlysende at hverken den apostoliske stol på noen måte kan delta i ikke-katolikkers økumeniske kongresser, eller katolikker på noen måte kan støtte deres arbeide for enhet, det være seg i ord eller gjerning. Hvis de gjorde det ville de dermed innrømme en falsk kristendomsform, som er helt annerledes enn Kristi ene kirke, berettigelse og gyldighet.»

Hvordan skal vi forklare denne avisende holdning fra den katolske kirkes side overfor enhetsbevegelsen i første halvdel av dette århundre? Var da den katolske kirke mot selve enheten? I virkeligheten var det selve omsorgen for den kristne enhet som dikterte den katolske kirkes holdning. I full overensstemmelse med hva som alltid har vært kristen tro så den katolske kirke på enheten som noe som hører med til selve kirkens vesen. Der

er og kan bare være én Kristi kirke. Ut fra dette syn fremstilte Pius XI i sin encyklika den katolske kirke som den eneste legitime virkeliggjørelse av denne enhet.

Den katolske kirke er selve Kristi ene kirke, utbredt i fem verdensdeler, én i sin tro, én i sin gudsdyrkelse, én i sitt styre, samlet om én øverste synlig hyrde, Roms biskop, Peters etterfølger. Med dette syn på kirken anså paven det for utelukket at den katolske kirke kunne gå med i en bevegelse som siktet på å gjenopprette en tapt enhet, mens den selv hadde bevart denne enhet som sin mest umistelige verdi. Det var således troskap mot den kristne enhet som forbød den å gjøre felles sak med de kirker og samfunn som hadde mistet denne enhet, og derfor oppfordret den de andre kristne til å finne igjen enheten ved å vende tilbake til den katolske kirke og dens enhet.

Det springer straks i øynene at dette syn er blitt gjenstand for ganske vidtgående modifikasjoner på Det 2. Vatikankonsil. Den katolske kirke går nu fullt ut inn for deltagelse i den økumeniske bevegelse. Videre blir de andre kristne ikke lenger betraktet som tilhengere av en falsk kristendomsform, men omtales i det økumeniske dekret som «rettferdiggjort ved troen i dåpen, innlemmet i Kristus, bærer de med full rett navnet «kristne», og betraktes som brødre i Herren av den katolske kirkes barn.» Om de andre kirker sies det ikke lenger at de er helt annerledes enn Kristi ene kirke, men at de tvertom «på ingen måte savner vekt eller betydning i frelsens mysterium, idet Kristi Ånd ikke har vegret seg for å bruke dem som midler til frelse».

Dette reiser selvsagt et meget alvorlig problem, idet det kan se ut som om den katolske kirke idag lærer det motsatte av hva den lærte under pave Pius XI. Kan da en pave i den grad ta feil at han bare en menneskealder senere må korrigeres av et kirkemøte? Nu er det intet i vår katolske tro som byr oss å hevde at en pave ikke kan ta feil. Det 1. Vatikankonsil har jo uttrykkelig definert at det bare er når paven uttaler seg «ex cathedra» at han kan regne med ufeilbarhetens karisma. Men dernest bør vi ikke være for snare til å tale om «feil», der det kanskje dreier seg om noe

helt annet, nemlig om en vekst i erkjennelse og forståelse. La oss ta et kjent eksempel fra kirkehistorien. Pave Paul V erklærte i 1616 at den videnskapelige teori om at jorden beveger seg omkring solen er «formelt heretisk, fordi det strider mot Skriftens lære». Idag blir ingen erklært for kjetter fordi han holder på jordens bevegelse omkring solen. Men pave Paul V's «feil» besto ikke i annet enn at han — som de fleste i hans samtid — ikke forsto bedre. På lignende måte må man om Pius XI's holdning til økumenismen i tyve-årene si at han «ikke forsto bedre». Men siden da har den økumeniske bevegelse utviklet seg, katolsk teologi har kommet til nyere og klarere erkjennelse av forholdet mellom kirkene, og konsilet har tatt hele synet på Kristi kirke opp til ny vurdering. Det som ville være «feil», var ikke å ta hensyn til dette, men å stå fast på et standpunkt som ikke lenger er holdbart. Det er fullt forståelig at Pius XI — ut fra den økumeniske situasjon dengang — inntok det standpunkt han gjorde i 1928. Det var ingen «feil», like så lite som det er en «feil» i et menneskes liv at det vokser og går frem i modenhet og forståelse. Det er ingen feil på et visst stadium av livet ennå å være umoden, mens det ville være høyst beklagelig hele livet å forbli umoden. Også Kristi kirke er en levende organisme som er i vekst og utvikling. Hele spørsmålet blir da om denne vekst foregår i overensstemmelse med kirkens sanne vesen, eller om der kan pekes på brudd og skjevheter i utviklingen. Bare hvis det siste er tilfelle kan det bli tale om «feil» i den forstand at kirken i et senere stadium må motsi hva den tidligere har lært. Derimot innebærer det ingen motsigelse å gi slipp på uholdbare standpunkter. Det er idag uholdbart å holde jorden for universets sentrum, derfor har kirken oppgitt å erklære dette for heresi. Slik kan det også vise seg at det ikke er noe brudd eller noen motsigelse mellom kirkens syn idag og kirkens tidligere syn på økumenismen, men en vekst hen mot en dypere og rikere forståelse.

I Pius XI's encyklika «Mortalium animos» var der både positive og negative synsmåter på kirken og dens

(Forts. s. 206.)

Pave Johannes XXIII og professor Skydsgaard.

Herr redaktør,

SLÅ ET SLAG FOR DEN FETE
KVINNE, DEN SOM TØR!

Pater Hallvard Rieber Mohn slår «modig og muntert et slag for de fete menn», kan vi lese i Onsdagsblikket i St. Olav, nr. 11. Jeg turde gjerne se den modige mann som ville slå et muntert slag for fyldige, for ikke å si fete, kvinner! Her står vi nemlig, pussig nok, overfor et helt annet og langt mer alvorlig problem, og hva skyldes mon det? Ja, si det. La oss bare ta en slik ting som størrelsen på klær.

Hva opplever en mann som etter å ha lagt seg ut endel, finner at tiden er inne til å kjøpe ny dress? Jo, han avanserer fra «halvslank» til «slank», eventuelt fra «slank» til «staut» — hel eller halv? — og så videre. Det er vel få fete menn som noengang blir beveget til et saklig blikk på sitt omfang? Så skal de attpå til få et oppmuntrende klapp på skulderen.

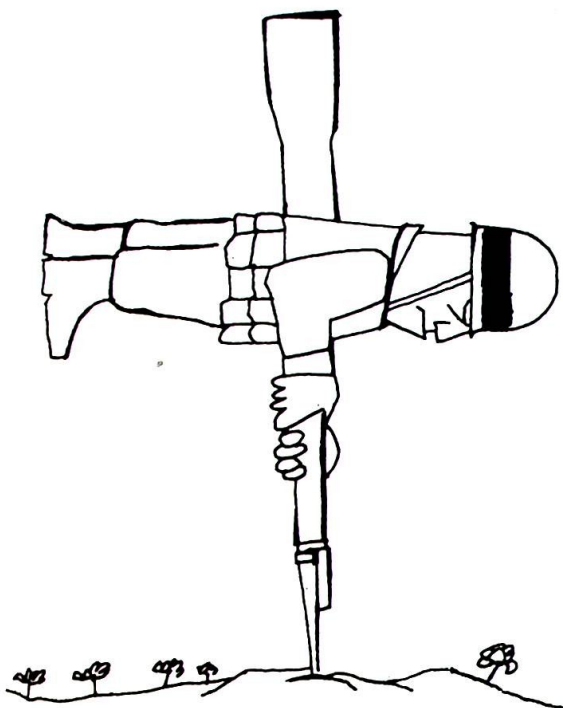
Damesaker kan en få fra de bittesmå 36/38 størrelsene, via de mer «normale» 40/42 og oppover, langt oppover. Men hva skjer med modellene på veien oppover? De mister ethvert preg av eleganse. Mange kvinner, så sies det i hvert fall, går inn for å presse sitt korpus inn i det lavest mulige nummer, fordi alt som er over det nummer man brukte da man var «ung og pen» er forbundet med en mer

eller mindre sterk nederlagsfølelse. Og se bare på henne som må opp et nummer, er *hun* godlynt og humoristisk?!

Hva godlynn, humor og generøsitet angår, så finnes der nok andre ord og uttrykk som bedre kan betegne den fetes sinnelag. Og selvironi, det er siste utvei for alle det, hva enten deres skavank består av overflødige kilo, rødt hår og fregner, eller potetnese, for å nevne noe.

(Forts. s. 203.)

DEBATTEN OM «NØDVERGE REGELEN»

I St. Olav nr. 10 innbyr Å. R. i sin lederartikkel til en meningsfylt debatt om et av de senere års mest brennbare spørsmål: den kristne kirkes holdning til vold — ikkevold, revolusjon, geriljakrig, nødverge, krig. Det spørsmål som direkte rettes til oss norske katolikker er: «Må vi som kristne snart bestemme oss for eller imot en helt konsekvent ikkevoldlinje?»

Jeg skal her ikke gjøre noe forsøk på å svare på spørsmålet, ganske enkelt fordi jeg ikke i tilstrekkelig grad har funnet frem til en konklusjon som jeg under fullt ansvar som kristen og som samfunnsmenneske tør stå ved.

Når jeg allikevel svarer på Å. R.s utfordring, er det for å henlede norske katolikkens oppmerksomhet på en bok hvis forfatterinne har tatt standpunkt. Bokens originaltittel er *Die Macht der Gewaltlosen*; den er skrevet av *Hildegard Goss-Mayr*. Den er i år utkommet på svensk i Verbumserien under titelen «Makt utan våld».

Hildegard Goss-Mayr er internasjonalt anerkjent for sin fredsvirksomhet — sammen med sin mann Jean Goss har hun drevet sosialt studiearbeide i Latin-Amerika — og hennes arbeide for fredssaken i kulissene under Det annet Vatikankonsil berømmes som ganske, betydningsfullt —

Herr redaktør,

DETTE ER IKKE BARE OM
FØDSELSKONTROLL!

Det er nemlig kanskje ikke bare harmonien i den enkelte norske, katolske familie som er kjernen i problemet, men overbefolkningen! Fattigdommen! Ikke imorgen, men *idag*!

I denne natt ligger det barn og sover på gaten — i den bestemte by jeg tenker på i «pavens land».

Hører dere til de som, i likhet med meg, har hevdet at mange barn er en velsignelse? — Jo, ja, men, på den annen side, har dere lest «Sydens barn» av Morrist West?

Kjære dere, gjør noe! Gjør, f. eks., noe for barna til min venninne, som har 11 barn fra 18 og ned til 1/2 år. De sover riktignok ikke på gaten, men de har ikke stort å spise. Mannen er analfabet og

arbeidsløs. 2 av barna bor hos andre for å gå på skole, — de andre har knapt mer enn 2. kl. folkeskole.

Hvorfor ikke vi, som ikke har barn, tar noen av barna hennes, f. eks. den lille, 12-års gutten som har svake spor etter poliomyelitt i det ene benet? Hun ber oss så sårt om det. Men vi må si nei. Med tungt hjerte. Det ser ut til at vi med 1 1/2 invalid i familien og atskillige nerver jevnt fordelt, har vår fulle hyre med den ene av guttene hennes som vi alt har «på lån».

Eller gi henne et godt råd, dere som med offer (eller slumpehell og/eller bønnhørelse?) er vellykket i familieplanleggingen! Hun er bare 38 og kan rekke å få 8 barn til . . .

Ogino-Knaus? Å, nei, snakk litt med fødeavdelingen på italienske sykehus!

Totalavhold i 12 år? Tja . . .

Karin Sanavia.

UTFORDRING

TROEN / PRAKSIS

også for konsildokumentene om fred og internasjonal rettferdighet.

«Makt utan våld» handler om situasjonen i Latin-Amerika. Ingen katolikk kan tillate seg å være uvitende om vår universelle kirkes situasjoner. Så langt jeg kan kontrollere forfatterinnens eksakte opplysninger om bl. a. Brasils økonomi, befolkningsstruktur, arbeidsmarkedssituasjon m. m., er disse korrekte, selv om jeg nok setter et spørsmålsteget ved hennes (sosialistiske) utlegning av tallene. Men blant ekspertene hersker det ingen tvil om at den latin-amerikanske problematikk har veldige dimensjoner — kontrasten mellom de fåtallige rikes luksustilværelse og de fattige

massers nød er skrikende. Vi har ikke lov til å være uvitende om dette.

Som kristne må vi spørre oss selv: Hva gjør Kirken? Det er dette spørsmål Hildegard Goss-Mayr stiller, og hun gir svar som svir. Ikke bare harmes vi på avstand over kirkens sammenfiltrering med de herskende klasser; ved å vise hvorledes noen få idealistiske biskoper, prester og legfolk under megen motstand går ut og identifiserer seg med de fattige og kjemper deres sak, stiller forfatterinnen også oss ansikt til ansikt med revolusjonsproblematikken.

Som nevnt — jeg har ikke selv et avklart standpunkt — men anbefaler alle å studere Hildegard Goss-Mayr's bok. Den inneholder en dokumentasjon som er skakende og som jeg ikke betviler riktigheten av. Den gir også forfatterinnens kristne svar når det gjelder med hvilke midler og metoder den kristne skal engasjere seg i kampen for rettferdighet, i kampen mot det onde. Hildegard Goss-Mayr henter sitt svar i evangeliene — hun krever kjærlighetens vidnesbyrd av kirken og de kristne. Hun begrunner sitt standpunkt.

Enig eller uenig i hennes politiske syn — hennes bok blir gjennom alle de spørsmål forfatterinnen stiller om kirkens holdning til krig, revolusjon osv., et varsko til oss alle om å tenke over det kristne ansvar i en verden som skriker etter fred, lindring av nød og en større rettferdighet. Vi må våge å se denne utfordring i øynene, slik at vårt kristne engasjement ikke stagnerer i en status quo-tilfredshet og forat vi selv kan erkjenne vårt medmenneskelige ansvar, uansett om vi kaller oss sosialister, kommunister eller — som undertegnede — konservative liberalister.

BABY JOHANNESSEN.

KAMPALA: 32 afrikanske biskoper som representerer samtlige nasjonale og regionale katolske bispekonferanser i verdensdelen møtes den 28.—30. juli i Uganda for å drøfte Kirkens problemer i Afrika.

Konferansen faller sammen med pave Pauls forestående Uganda-reise (se «Røster i Kirken», side 203.)

I en tid som vår hvor aktivitet blir betonet i kristne kretser og gruppevirksomhet er det ene saliggjørende, en tid hvor det kan spores en tendens til å identifisere Guds rike med verdens historiske utvikling og til å redusere Herrens evangelium til medmenneskelighet alene, synes den personlige bønn å være en luksusartikkel. Noe for snodige, gammeldagse folk som allerede står med ett ben i graven. Man kan ikke vente den slags av unge og friske mennesker som ennå har hele livet foran seg og som er så langt bedre informert enn den gamle generasjon. Det er komisk å tenke på at den nåværende «unge generasjon» innen trede år vil bli kalt «den gamle» av sine etterfølgere og bli betraktet som «snodige». Slik er livet og slik er menneskene. Det er i grunnen lite som er nytt under solen.

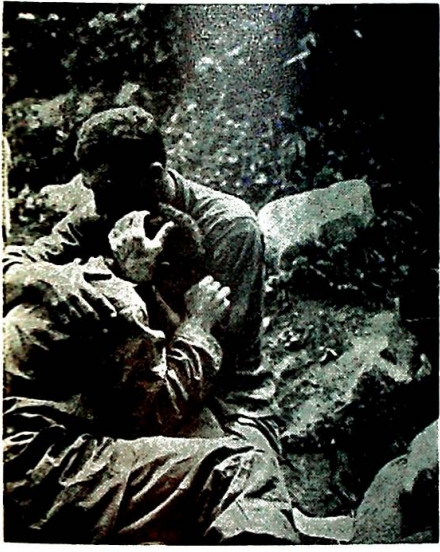
Likevel kan det ikke nektes for at bønner, spesielt den personlige bønn er blitt noe av et problem for mange idag. En del av problemet ligger nok i det at det ser ut som om folk idag har liten bruk for Gud. Stort sett klarer man seg bra alene på nær sagt alle områder. Så hvorfor be? Likevel er det interessant å tenke på at det av alle mennesker nettopp var noen amerikanske astronauter som fra toppen av menneskets kunnen forkynte Skriftens skapelses-tro — og ba. En annen del av det som mange idag opplever som et bønnens problem må nok søkes i selve det sprog som folk pleier å bruke når de ber. I denne sammenheng ligger vanskeligheten for de fleste ikke i retning av en logisk positivisme eller i spørsmålet om de ord vi bruker svarer til realiteter, hva slags mening de egentlig meddeler, om de har noen mening i det hele tatt. Den jevne kristnes problem ligger på et mer direkte, praktisk plan. Ikke alle kristne føler seg personlig tiltalt av de bonneformulærer som ble fastlagt for mange århundrer siden, i et sprog som virker uendelig antikvert på dem. Og man kan

AV PATER

D. J. BOERS

ikke engang beskrive de sjelelige kvaler som igjen andre erfarer når de blir nødt til å lytte til de utbrudd av religiøse følelser som kan bli servert i møter og forsamlinger. Den slags spontane bønner kan, for all deres tilsynelatende spontanitet, virke stereotype til det kjedsommelige, glatte og naive og sentimentale. Av og til mangler de også menneskelig bluferdighet. Herren venter av oss en «åndelig» gudstjeneste — og det bør i hvert fall være et minimum av ånd i

(Forts. s. 207.)

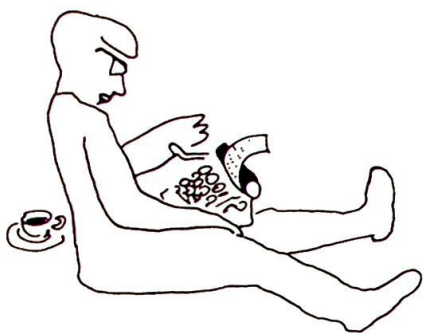

NYHETER

SALZBURG: Omkring tredve representanter for prestegrupper i alle bispedømmene i Østerrike har på et møte i Salzburg med beklagelse konstatert at de ikke er tilstrekkelig informert om det planlagte, fra fransk side organiserte europeiske biskopmøte i Chur. Møtet skal bl. a. behandle spørsmål som angår prestene direkte.

Representantene har videre appellert til sine biskoper om å gjøre alt som er mulig for å skaffe seg en grundigere orientering om prestenes situasjon og problemer i dagens kirke, til tross for den korte tid som nå står til rådighet før biskopene møtes. (KNA)

ONSDAGS- BLIKKET

«FORAN SPEILET»

■ Dagens spørsmål: Hadde Kirkedepartementet gitt «grønt lys» for en påtenkt Wesenlund-film om en norsk prest hvis statsråden på forhånd hadde lest lederartikkelen i Luthersk Kirketidende den 7. juni?

Filmfolkene fikk avslag på sin ansøking om produksjonsstøtte — men Kirke-tidende skriver:

«Det ryktes at Wesenlund skal spille «seriøs prest» i en ny norsk film. Oppriktig talt, jeg er litt misunnelig. Ikke fordi jeg nærer noen som helst ambisjoner i retning av å bli en slags geistlig filmhelt. Men fordi det måtte være herlig en gang iblant å vite at scenene kunne tas opp igjen . . .»

«Så enkelt er det dessverre ikke i det virkelige prestelivet. Og Wesenlund vil sikkert komme til å oppdage at det er lettere å karrikere presten enn å spille ham . . .»

«Dette er selvsagt ikke noe angrep på Wesenlund. Sto det til meg, skulle han være fast timelærer på praktikum. Med sin prestekomikk har han jo unektelig satt fingeren på en hel del av våre uo-ter. Kanskje vi prester — når alt kommer til alt — kunne trenge å stå litt oftere foran speilet?»

«Vi kan være både latterlige og smålige, dumme, forfengelige og dømmesyke — i andres øyne. Det er slett ikke sikkert at vi alltid er slik som folk ser oss, men vi skal heller ikke glemme at det betyr en hel del for budskapet hva folk tror. Og det kan såmenn godt være at vi kunne gjøre noe for å rette på et dårlig inntrykk. Ikke ved å hykle, men ved å våge å være seg selv, på godt og vondt.»

Skriver signaturen *kpd* blant annet.

Dessverre får han altså ikke se Wesenlundfilmen.

DEILIG ER JORDEN?

■ Dr. theol. Tor Aukrust behandler i en kronikk i Aftenposten (14. juni) en bok som har kommet på Pax forlag: DEILIG ER JORDEN? (Undertittel: En gruppe unge kristne om Kirken, samfunnet og revolusjonen.) Et par av hans avsluttende bemerkninger — etter å ha behandlet den basis bokens unge forfattere forsøker å finne i kristne og sosialistiske verdinor-mer — skal med takk noteres:

«Min kritikk av den «kristne radikalisme», som presenteres i «Deilig er jor-

den?», kan sies å være formalistisk og reaksjonær. Men gruppens anvendelse av begreper som «sosialisme» inviterer til en slik formalistisk kritikk, uten at den skal tillegges mer vekt enn den er verd. Det forekommer meg bare at gruppen bygger på frasens sandgrunn i den måte den bekjenner seg til «sosialismen». Og min «reaksjonære» holdning er betinget av mitt prinsipielle syn på en sannferdig og politisk fruktbar samfunnskritikk: la den være så skarp og avslørende som mulig med hensyn til det bestående, men den skal samtidig ha åpne øyne for det som tross alt er konstruktivt og som kan bygges videre på i dette samfunn. Og dette siste aspekt savner jeg i de unge kristnes kritikk av det norske samfunn. Når det neglisjeres, blir det hele lett til en politisk ufruktbar «outsider»-kritikk. Jeg forutsetter da naturligvis at Norge idag ikke er et totalt urettferdig samfunn, hvor alt må raseres og endevendes for at rettferdighet og menneskelighet skal finne et sted å være. Men i denne sak er muligens gruppen bak «Deilig er jorden?» av en annen mening.

Slike kritiske innvendinger skal dog ikke ha det siste ord i min vurdering av «Deilig er jorden?» og den radikale gruppe som her presenterer seg. Det er en vekkelsesbok i ordets gode betydning. Den kunne med god rett vært titulert med Øverlands berømte formaning: «Du må ikke sove.» Når vi eldre har distansert oss fra de unges utålmodige og overdimensjonerte kritikk, bør vi spørre oss selv: Vi som også gjør krav på å være «samfunnskritikere», kanskje vi i all vår avbalanserte objektivitet lar det bestående få utvikle seg i en retning som heller ikke vi ønsker, men som vi tvert om frykter av hele vårt hjerte?»

70-ÅRENE

■ Ofte og ofte vil vi vel i de neste syv-åtte måneder møte problemer som vil bli kalt «70-årenes vanskeligste», «70-årenes alvorligste» osv. Det kan være så mangt: eksportindustriens markedskamp, de unges utdannelse, overgangen til proff-fotball m. m.

For vår del vil vi tro at FN's generalsekretær U Thant har mye å fare med når han allerede nå har kalt noe ganske enkelt for «70-årenes problem», hverken mer eller mindre. Det er *våpenkappløpet*:

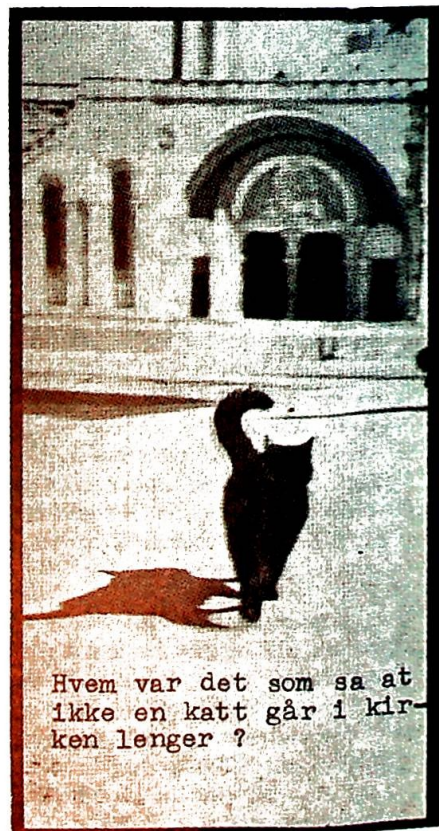
«Til tross for gjentatte resolusjoner og beslutninger fra FN's organer om nødvendigheten av nedrustning eller mer realistisk sagt: om nødvendigheten av å redusere rustningene, har våpenkappløpet fortsatt med en fryktelig fart. Tenk bare et øyeblikk på de super-raffinerte masseødeleggelsesmidler som fremstilles og spres av begge supermaktene, USA og Sovjetunionen. Det er alminnelig kjent at både USA og Sovjetunionen nå er i be-

sittelse av midlene til å kunne utsette hverandre som levedyktige samfunn. Det skyldes ICBM'ene (langdistanseraketter med atomsprenghladning), som ikke kan ødelegges i en første angrepsbølge. Selv om USA eller Sovjetunionen slår til først, vil ICBM'ene, som ikke kan ødelegges i første angrepsbølge, eller i det minste noen av dem, stadig være operasjonsdyktige. Det er alminnelig kjent at dette er menneskehetens alvorligste problem i dag.

Bortsett fra disse kjensgjerninger er det også alminnelig kjent at både USA og Sovjetunionen i virkeligheten er forsvarsløse når det gjelder befolkningene og industriene. I virkeligheten har disse to supermaktene usikkerhet i øyeblikket nådd et nytt høydepunkt og vokser stadig. Hertil kommer selvsagt andre faktorer: økonomiske og menneskelige. Tenk bare på de enorme ofre som både USA og Sovjetunionen må bringe for å produsere og spre disse masseødeleggelsesvåpen. Det er tale om enorme omkostninger i penger, arbeidskraft og ressurser. Dette er et meget alvorlig problem. Jeg vil bedømme det som 70-årenes problem.»

At han kaller det for 70-årenes problem, betyr dessverre ikke at vi har hele ti-året på oss til å finne en løsning.

ANDREAS LEGMANN

Hvem var det som sa at ikke en katt går i kirken lenger?

(Forts. fra s. 200.)

FN's general-
sekretær i samtale
med Paven.

Her er vi visst kommet frem til noe vesentlig. Næmlig at forskjellen mellom de nevnte «skavanker» nettopp består i dette at kiloene har vi selv ansvaret for, det annet ikke. Moralpreken altså! Nei, på ingen måte. Så stor respekt har jeg for den menneskelige naturs mangfoldige sider, svakheter og feil inklusive, at jeg ikke ville drømme om å løfte noen moraliserende pekefinger. Det får da virkelig være opp til den enkelte å se på seg selv med, eventuelt uten, selvkritikk. På den annen side er det ganske uforståelig at noen skulle føle seg kallet til å slå et slag for de fete. Skulle det absolutt sies noe om dette, så støtt heller opp om «vår nervøse tids fagfolk på kalorier». Å telle kalorier er ikke bare en motesak. Det forekommer meg at det nettopp i vår tid måtte være på sin plass å ta opp til ny vurdering det for oss moderne mennesker så avlegse ord måtehold. Vi vet vel knapt lenger hva måtehold er. Det er bare vær-sågod å forsyne seg, ikke bare med det vi trenger, men med så uendelig mye mer enn vi har behov for. Og vi gjør det. Forsyner oss, mens andre ikke får mer enn en brøkdel av hva de trenger.

Nå tror jeg ikke man blir slankere av å tenke på jordens sultende befolkning hver gang man putter en bit i munnen. Skamme oss over vår fedme behøver vi vel heller ikke. Men en oversikt over hva kroppen egentlig trenger og et visst kjennskap til kalorier har visst ingen vondt av. Tynnere blir man saktens ikke av det. Men kanskje ikke tykkere heller? Og de som virkelig vil gjøre noe med sine uheldige spisevaner kan gjerne utarbeide sin egen spiseseddel, basert på ting man godt kan like, bare altså innen visse grenser. At det skulle gå ut over trivselen og humøret når en tar av i vekt er gammelt overtro. Tvert i mot, selvfølelsen øker, humøret stiger, man blir glad!

Wenche How Segura.

(Forts. s. 209.)

RØSTER I KIRKEN

PAVENS SYVENDE REISE

«Paul VI's syvende store reise vil føre ham midt ind i Afrika. Der er i dag ikke mere noget sensationelt ved en pave-reise. Da pave Paul få måneder efter sit valg meddelte, at han ville reise til Det hellige Land, holdt verden vejret og forventede, at dette besøg skulle føre til dybtgående omvæltninger af en eller anden art.

Verden har i mellemtiden vænnet sig til, at paven rejser, og man knytter ikke mere utopiske forventninger til disse besøg i fremmede lande. Den katolske Kirke har tilpasset sig den moderne verdens behov og muligheder og kan heraf skaffe sig og sine anliggender en absolut berettiget publicity.

Paven har også denne gang, som det var tilfældet med sine tidligere rejser, foretrukket selv at give meddelelse om sit forestående besøg i Afrika. Han vil i sidste halvdel af juli måned reise til Uganda for der at indvi en helligdom til ære for de afrikanske martyrer i Kampala. De 22 martyrer fra Uganda døde for deres tro i det forrige århundrede og ble genkåret 1964.

Paul VI har gjentagne gange indgående beskæftiget sig med Det afrikanske Kontinents problemer og har taget stilling til dem i pavelige rundskrivelser. Paven har vist stort sympati for «Det sorte Kontinent». Den «katolske kontestation» er et næsten ukendt begreb i Afrika. De afrikanske

katolikkers stilling til den omstridte Encyklika «Humane vitae» var 99 % positiv. Intet andet land i verden har vist en så stor forståelse og loyalitet over for paven.

I den korte tale, hvori paven på St. Josefs fest i Peterskirken informerede de troende om sine rejseplaner, mindedes han også det nigerianske folk, som «må lide bittert under smertelige begivenheder». Det savner imidlertid enhver realistisk baggrund at forestille sig, at paven også skulle reise til Nigeria eller Biafra.

Også paven syvende reise er præget af trangen til at tale fredens sag. Det er kun sørgeligt, at paven mange fredsbestræbelser ikke viser større resultater. I sammenhæng med den nu forestående reise til Afrika taler man i Vatikanet også igjen om en reise til Polen, til Gudsmoders helligdom i Czestochowa. Denne reise blev engang tidligere udsat af politiske årsager, og man tænker nu på en termin mellem maj og august i dette år. Ligeledes taler man atter om et besøg i Japan i august 1970, i anledning af 25-års dagen for nedkastning af den første atombombe over Hiroshima.»

(E. B. Kusch i
«Rheinischer Merkur»)

IKKE PESSIMISTISK

«Den oro som nu gör sig gällande överallt i världen måste helt naturligt också bli kännbar i en så stor organisation som den katolska kyrkan. Det finns saker som nu går lite huller om buller, men jag tror inte vi behöver vara pessimistiska, säger ärkebisko-

TRE OSLO-AVISERS

Pressefrihet, det er kanskje noe man taler glødende om under festmiddager — og i det daglige går en smule på akkord med? Den frie norske presse føler seg ikke mer fri enn at den anser seg tvunget til å be om statsstøtte for å bevare en diskutabel mangfoldighet. Og den frihet som finnes, når de politiske faddere har fått sin vel alt for ærbødige og ensidige oppvarming, brukes visst enkelte ganger noe merkelig.

Nei, dette blir ihvert fall ingen festtale, det er tydelig.

En ung dansk redaktør, Torben Krogh i Information fikk nylig spørsmålet: Går det ikke an å lave en avis som både er morsom som en middagsavis og seriøs som de store kjente avisene i dagens verden? Han svarte: «Det går an, og det blir også gjort både her i Norden og ute i den store verden. Men i almindelighet er det ikke slike aviser som klarer seg best. Det er de ekstreme aviser som øker i opplag. Det er en akseptert kjennsgjerning som mange aviseiere tar med i vurderingen når de fastlegger avisens linje.» Sa Krogh.

Men ekstreme aviser? Finnes det noe slikt hos oss, i den solide, litt grå bunken av norske aviser med de få enere? Finnes det så mye ekstremt på disse redaksjonene hvor det vage begrep om pressefrihet som man minnes fra siste landsmøte ofte frynses til av pengebekymringer og anstrenninger for å bli samfunnsstøtter, ikke selvstendige kritikere av det samme samfunn?

Vel, kanskje er det grettent sagt, og urettferdig. Men ekstreme aviser? Kanskje kommunistpartiets organ FRIHETEN er en slik ytterliggående trykksak? Selv om den knapt stiger voldsomt i opplag av den grunn. Og gode gamle MORGENPOSTEN har fått en ny eier og redaktør som sandelig kan uttrykke seg i ganske ekstreme vendinger om denne verden når han setter seg bak en skrivemaskin. Og VERDENS GANG kommer hver formiddag med en heisanpublikasjon som man knapt har sett maken til her hjemme.

Man kikker nærmere på de tre aviser noen uker og drister seg til en foreløpig påstand: De er heldigvis alle amatører udi det ekstreme. Deres sprell kaller enkelte ganger på smilet. Felles for dem er dog at de gir sine

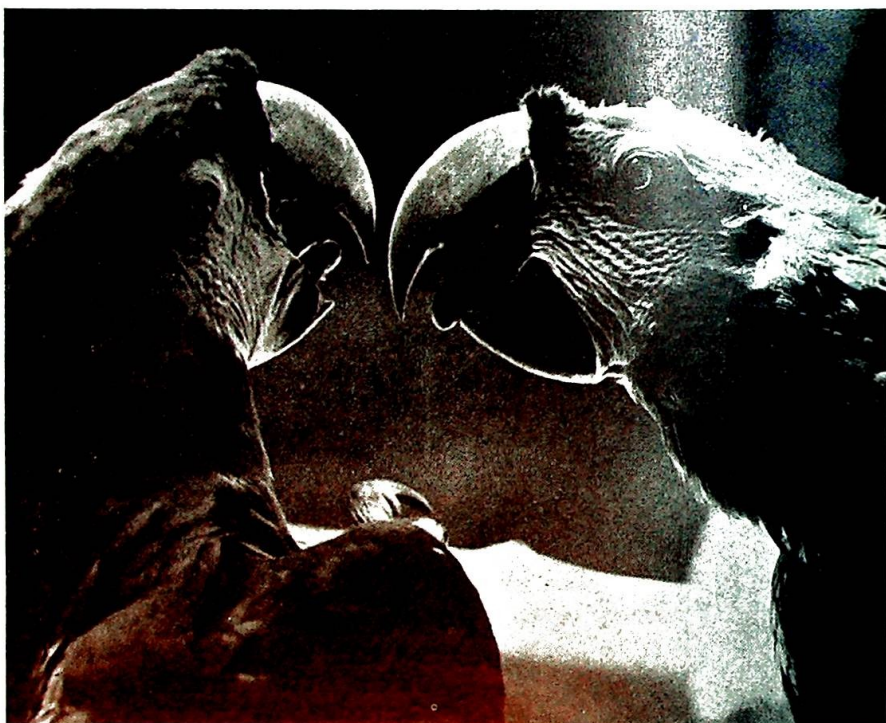
lesere et temmelig skjevt bilde av det som foregår i vår verden. Og som allerede antydnet, de ekstreme rariteter lønner seg ikke i alle tre tilfeller hva opplag og inntekter angår. Men det er kanskje best først å bla gjennom de nevnte aviser:

Friheten har en tegneserie bygget over Ludvig Holbergs «Niels Klims underjordiske reise». Og som Klim synes man at man har kommet tilbake fra underverdenen etter en reise i bladets spalter. Men rett skal være rett. Det er ikke lett både å være

dar T. Larsen i sitt sikkert revolusjonære redaksjonsråd?

For det første finner man vedtak og uttalelser fra kommunistpartiets ledelse i Norge. For det annet finnes det utvilsomt opplysninger fra den sosiale sektor og fra fagbevegelsen som — selv om stoffet skrives med klar politisk brodd — ikke kan avfeies som uvesentlig og virkelighetsfjernt.

Men, det finnes samtidig artikler og smånytt i avisen som får en til å undres. Det er så at hver sommer dukker det opp artikler i pressen om Ve-

«Det står i avisen — —»

venstreekstemist og holde seg klar av de unge maoisters skrik og skrål.

I et nummer nylig fant vel redaktøren ut at han også måtte slå på stortromme, og han gjenga da et utdrag av Den røde armés håndbok, 1918. Hvor det blant annet heter som svar på spørsmålet *Hvordan bekjemper du fienden?*: «Uten nåde, inntil jeg knuser dem.»

Ekstremt, tragisk, komisk? Man kan velge.

Uten kontakt med virkeligheten i hvert fall.

Hva er det som står i dagens norske kommunistavis, den er forøvrig ukeavis med Arne Jørgensen og Rei-

nedigs kamp mot havet, byen synker noen millimeter hvert år — og journalistene kan både skrive om den truende katastrofe og de deilige bygninger og kanaler. Storartet turiststoff — jeg har alltid hatt en mistanke om at meldingen om de synkende bygningene blir forstørret opp av Venedigs turistkontor. Nå, også Friheten vil være med på denne dansen — men på sin egen måte. Man smiler trett av den tispaltede overskriften: **VENEZIA — DØDSDØMT AV KAPITALISTISK SPEKULASJON**. Mektige forretningsforetagender som Esso og Shell står anklaget. Foruten naturen, selvfølgelig.

VIRKELIGHET

Avisen står ikke fremmed for de store verdensproblemer, bevare oss for å si noe slikt. Men de presenteres for leserne på en underlig måte. Det som kalles befolkningsekspløsjonen og svenskene Borgströms og Myrdals tanker blir til NY-MALTHUSIANISMEN — HJØRNESTEINEN I USA-IMPERIALISMENS FILOSOFI, Herbert Marcuse, med alle hans diskuterte teorier, gjøres antydningvis plutselig til en agent i amerikansk hemmelig tjeneste. En faksimile av et dokument som skal bevise dette gjen-gis, tar jeg ikke mye feil viser bare dette papir at Marcuse var engasjert i amerikansk etterretningstjeneste under siste krig. Og boligproblemet, ille nok i seg selv — gjøres til et valg mellom *Overdimensjonerte kirker og tilfluktsrom eller boliger*. For å sitere en annen overskrift.

Så enkelt er det knapt.

Og apropos tilfluktsrom: I juni har avisen hatt en sak på sin førsteside med tittelen INNBYDELSE TIL KRIGSGALSKAP: Førstemann på kommunistenes liste i Nordland protesterer energisk mot at Norges Ingeniørorganisasjon har innbudt Narvik formannskap til deltagelse i et kurs om projektering og bygg av anlegg beregnet på å motstå virkninger av konvensjonelle og kjernefysiske våpen osv.

Krigsgalskap? Neppe. Farlig politisk journalistikk? Ja. Og hvorfor har avisen forøvrig, såvidt jeg kan se i sommervarmen, ikke — inntil 15. juni — nevnt Reidar Larsens eget innlegg på konferansen i Moskva nylig?

Man kravler som Niels Klim frem igjen og sier til den gamle venn Abelin:

«Min kjære Abelin. Jeg er din venn, Klim, som er kommet tilbake fra underverdenen.»

Fra den underjordiske tunnel til Nedre Vollgate. Det er sagt atskillig skarpe ting om Sverre Muncks kjøp av Morgenposten, om de indre problemer på redaksjonen og Muncks signerte artikler. Simen Skjønberg har ment at det hele er «et sykdomstegn i vårt samfunn» — og man kan kanskje være enig med ham hvis det er så at «*Svæarta*» nå er en høyreekstremistisk røst i norsk debatt. Men er den egentlig det?

Delvis, ikke mer. En lederartikkel

Munck skrev for en stund siden om SLAVEHANDEL I BRASIL varslet kanskje en temmelig ekstrem vurdering av den politiske situasjon i Latin-Amerika og av nyhetsbyråenes stoff derfra. Vi siterer:

«På siste side av gårdsdagens avis hadde vi en artikkel som er sendt ut av Associated Press med overskriften «Slavehandel blomstrer igjen i sydlige Brasil». Etter vårt kjennskap til forholdene i Brasil, mener vi at dette sikkert må være løgnpropaganda. Det er i det hele tatt skremmende hvor kritikkloest de fleste aviser, dessverre av og til også Morgenposten tar inn meddelelser som sendes rundt i verden fra de store utenlandske telegrombyråene. Hvis man kjenner forholdene nærmere på de steder som artiklene omhandler, ville man som regel bli klar over at det ofte er svært overfladiske, unøyaktige og personlig farvede artikler som sendes ut.»

Om stoff i det hele tatt om dagens skrikende sociale urett i Brasil og militærstyret der borte skal regnes for løgnpropaganda, får man ikke direkte vite. Men man blir betenkt. Får en stakkars leser valget mellom de store telegrombyråenes profesjonelle evner og direktør Muncks reiseerfaringer, er det vel endel som tar sjansen på byråene tross alt. Dementiet er så usedvanlig og hjemmegjort at man fristes til å betrakte det som en slags happening og intet annet.

Sterkere, på sin måte, virker lederartikkelen om *Europas Forente Stater*, om den tyske politikeren Strauss tanker om en europeisk atomstyrke og forholdet til supermaktene USA og Sovjet.

Munck ser med stor sympati på tanken om en europeisk atomstyrke — og på tanken om å forsøke å ta igjen supermaktens forsprang. Han sier:

«Idag ligger vi 10 år etter, men ennå er det ikke for sent å ta igjen det forsprang disse to stormakter har. Vi må imidlertid sikkert regne med at den sterke kommunistiske infiltrasjonen i Vest-Europas politiske partier vil forsøke å gjøre sitt ytterste for å motarbeide en slik utvikling. I Norge har f. eks. vår regjering fremdeles den defaitistiske — selvpogivende — innstilling at det «sikreste» er ikke å ha moderne våpen å forsvare seg med.»

Redaktørens tydelige forkjærighet

EN KLOVN

En dame skriver en smule fnysende til redaksjonen at vi tok feil: Det var dagen før bryllupet han reiste sin vei.

Alexis, mener jeg.

Men hvor vet hun nå det fra?

Det fikk meg ihvert fall til å tenke på det leserbrevet dere vet, i det amerikanske, katolske tidsskriftet. En forarget monsignore hevder at han er feilsitert i bladet. Han spør: NÅR sa jeg noe slikt?

Redaksjonens stille svar: «Det sa De, ifølge våre notater, den 15. juli 1552 i forbindelse med konsilet i Trent.

Det er selvsagt lett å ta feil. Min yngste sønn hadde i noen dager ni-lest en bok om store menn da de var små. De kjenner sikkert typen, historier som den om da Georg Washington som gutt ødela noen epletrær i haven og fikk kjeft — samt noen kloke og gode ord som siden fulgte ham «hele livet gjennom». Hver gang han som voksen og fremgangsrik mann så et epletre, stan-ser han tross og nikket, mens en tåre...

Vel, gutten leste boken, la den vekk. Men noen dager senere kom han bort til meg:

— Du, var det ikke Charles Dickens som oppfant glødelampen?

Mitt svar: Nei, gutten min. Dickens skrev. Ingen glødelampe-ideer når man skriver...

Han mumlet noe og ruslet sin vei igjen. Jeg tenkte:

Når lyste glødelampen med rødt signal for Alexis? (Han skrev heller ikke.)

Før bryllupsdagen? Eller på selve dagen?

Idag kan jeg trøste de tvilende med at jeg har mottatt et brev fra fruene som bekrefter at jeg har rett.

Holder det?

Forøvrig, god ferie, alle sammen.

Og tenn for sikkerhets skyld et stearinlys på hytta om kvelden.

for norske atomvåpen representerer i seg selv et ekstremt standpunkt i dagens politiske liv i Norge. Såvidt jeg forstår.

(Forts. s. 208.)

ØKUMENISMENS PROBLEM

FORTS. FRA SIDE 199

forhold til de andre kirker. Alt det positive blir stående, mens det meste av det negative idag må oppgis. For det første blir det stående at der er og bare kan være én Kristi kirke. Kirken er Kristi legeme, derfor er den én som Kristus er én. Men det negative, at bare den romersk-katolske kirke er Kristi kirke, og at det ingen annen kirke gis ved siden av den, må falle. En så negativ holdning betyr en innskrenkning av Kristi kirke som ikke er holdbar. Den overser at den romerske kirke lenge etter at skismaet med Østens kirke var fullbyrdet, har vedblitt å betrakte den ortodokse kirke som Østens katolske kirke. Det økumeniske dekret bekrefter dette ved å uttale ønsket om at «den vegg som skiller den vesterlandske kirke fra den orientalske, en gang skal fjernes, så de to endelig blir en eneste bolig bygget på Jesus Kristus som hjørnestein». Tydeligere kan det ikke sies at de er likeverdige kirker med Jesus Kristus som deres hjørnestein. De er to deler av den ene Kristi kirke. Men i og med at det økumeniske dekret erkjenner at Kristi kirke er mer omfattende enn den synlige romersk-katolske kirke, så er det også i stand til å la en annen negativ side falle, nemlig at Vestens ikke-katolske kirker på ingen måter er kirker. Dekretet taler om kirker i flertall, og erkjenner at disse kirker — på forskjellig vis og i henhold til den enkelte kirkes eller menighets situasjon — er i stand til å åpne adgangen til frelsens fellesskap. Men hva kan «frelsens fellesskap» være annet enn Kristi kirke? I og med at det *utenfor* Kristi kirke ikke gis noen frelse — det blir nemlig stående — og det så sies at de andre kirker er «midler til frelse», så kan de ikke være utenfor, men på en eller annen måte være *innenfor* Kristi kirke. Konsilet har således ikke brutt med noe av det positive syn på Kristi kirke, men har utvidet forståelsen av kirken til å omfatte mer enn bare den synlige romersk-katolske kirke. Men også i synet på den katolske kirke har konsilet bevart det positive, nemlig at «den hele fylde av midler til frelse kan bare nåes ved Kristi katolske kirke, den som er den universelle hjelp til frelsen». Dette betyr ingen utelukkelse av de kirkelige verdier i de andre kirker, men understreker troen på at «det er til apostelkollegiet alene, hvor Peter har forsete, at Her-

ren har betrodd den nye pakts samtlige rikdommer, for at der skulle dannes et eneste Kristi legeme på jorden hvor alle som på en eller annen måte alt er knyttet til Guds folk, fullt ut skal innlemmes». Denne kirkeforståelse utgjør den katolske kirkes særpreg, som den ikke kan oppgi uten å være utro mot kirkens Herre. Den uenighet som dermed oppstår i synet på kirken mellom den katolske kirke og de andre kirker blir det da den økumeniske samtales mål å kaste lys over, slik at alle kirker «prøver sin egen troskap mot Kristi vilje med kirken». Med dette for øye uttalte pater Tucci i Uppsala ifjor at «samtidig som den katolske kirke ønsker at dens kirkesyn skal bli tatt alvorlig, fordi det kan ha noe viktig å si andre kristne, har den intet imot at det blir diskutert, og kanskje endog motsagt i lyset av Guds ord.»

En annen negativ side ved den katolske kirkes tidligere holdning som nu er falt bort, er ikke lenger å betrakte protestantiske kristne som «heretikere», men positivt å anerkjenne at de i kraft av sin kristne tro og dåp «virkelig er innlemmet i den korsfestede og herliggjorte Kristus, og født på ny til deltagelse i Guds liv». Men ingen kan beklage, eller anse det for en «feil», at vi katolikker er vokset fra en negativ og fordømmende holdning til andre kristne, og i stedet går inn for i kjærlighet å virkeliggjøre «det broderlige forhold som består mellom alle kristne, og som leder mot den fulle og fullkomne enhet når og slik det behager Gud». Dette innebærer at den kristne enhet ikke er noe vi skal «vende tilbake til», men et mål vi skal strebe frem mot, enten det nu er ved individuelle konversjoner — for dem som Kristus kaller til det — eller ved en gjenforening av de adskilte kirker, når og slik det behager Gud.

Den utvidelse såvel av synet på kirken som på forholdet til andre kristne og deres kirker som er skjedd på konsilet må vi så i årene som kommer trekke de praktiske konsekvenser av. Hver enkelt av oss må vokse opp til det kirken er vokset frem til. I stedet for en holdning *mot* andre kristne, går vi nu inn for en holdning *for* dem. Dette betyr ikke minst at vi må gå foran på den vanskelige vei som fører til kristen enhet. Det kan bare skje ved at vi i ord og handling lever vårt

kristenliv slik man må kunne vente at det blir levet av kristne som gjør krav på at «hele fylden av midler til frelse finnes i den katolske kirke». Bare hvis vi selv lever et fullverdig kristenliv bekrefter vi betydningen av konsilets lære om at «Kristi ene kirke, som vi i vårt Credo bekjenner som én, hellig, katolsk og apostolisk, finnes i den katolske kirke, styrt av Peters etterfølger og de biskoper som står i kommunion med ham.» Med dette for øye oppfordrer det økumeniske dekret alle Kristi disipler til å huske på «at jo renere de prøver å leve i overensstemmelse med Evangeliet, jo bedre vil de også fremme, ja, utøve de kristnes innbyrdes enhet». Dermed har konsilet pekt på troens vei til kristen enhet, for det er ved troen at vi lever i overensstemmelse med Evangeliet. Det er ikke nok bare å gjøre krav på å ha bevart den rette apostoliske kirkeorganisasjon under Peters ledelse, men troens liv på Evangeliets grunn må også utfolde seg i hele sin rike fylde innenfor kirkens synlige ramme. Denne fylde virkeliggjøres bare ved en harmonisk forening i kirkens liv av det sant katolske og det sant evangeliske. Når vi så minnes hva Paulus lærer om troen alene som grunnlaget for vårt kristenliv, så må det for kirkesynets vedkommende føre til erkjennelse av at alle som ved troen på Evangeliet tilhører Kristus, også tilhører kirken. Og nettopp dette er konsilets syn: Kirken i dens mest omfattende betydning er fellesskapet av alle Kristus-troende. Den er hele Guds folk på vei mot sitt evige mål.

Men kirken som Kristus-fellesskap har også sin synlige side, nemlig kirken som hierarkisk institusjon, og konsilet sier uttrykkelig at disse to sider ikke må skilles fra hverandre. Kirkens apostoliske struktur fungerer som skjelettet i det legeme som Kristi kirke er. Men skjelettet, hvor betydningsfullt det enn er for legemets vekst og holdning, er dog ikke det viktigste i en organisme. Et menneske kan ha en kraftig benbygning, og allikevel stå lavt som menneske. Analogien kan overføres på kirken. Hvis ikke Guds Ånd levendegjør kirkens hierarkiske bygning, så er ikke kirken på høyden av sin misjon. Men Guds Ånd gjør kirken levende bare i den grad kirkens lemmer fra øverst til nederst åpner seg for Den hellige

Ånds kraft og lever etter den. Her venter da den store oppgave på oss katolikker — det er en av den økumeniske samtales viktigste målsettinger — å gå inn for å gjøre den synlige romersk-katolske kirke så sant katolsk og så sant evangelisk at den blir i stand til å samle til ett «alle de Guds barn som er spredt omkring». Bare på denne måte kan Kristi kirke bli «enhetens sakrament i verden».

Konsilet har lagt grunnlaget for dette. Alle de reformer som skjer i den katolske kirke idag er skritt hen mot dette mål. Derfor må vi helhjertet gå inn for den omstilling og den nytenkning som konsilet oppfordrer oss til. Ikke minst må vi se at den katolske kirkes nye økumeniske åpenhet er en viktig landevinning for å gjøre Kristi kirke vid og åpen som Kristus selv, — han som ikke utelukker noen fra

sin nåde. Fordi han har forsonet oss alle med Gud, må vi forsonne oss alle med hverandre. Vi vet ikke idag hvor lang tid det vil ta før forsoningen mellom de kristne kirker — først mellom Vestens og Østens kirke, dernest mellom de andre kirker — blir gjennomført ved en synlig enhet. Det eneste vi vet er at det vil skje når og som Gud vil.

TROEN I - - -

(Forts. fra s. 201.)

den. Man må ikke blande sammen evangelisk enfoldighet og åndsforlatthet.

Igjen vil en annen del av bønnens problematikk, for noen ihvert fall, ligge i de tanker og forestillinger de har lavet seg om Gud. Det er jo så at bønnen forutsetter en Gud som er et personlig vesen som en kan tale til og ha menneskelig kontakt med. Om Gud bare var en upersonlig første årsak eller en upersonlig verdensgrunn eller et upersonlig siste endemål, ville bønnen være like umulig som meningsløs. For, et menneske som er et personlig «jeg» kan bare be til et personlig «du» og slett ikke til et upersonlig «noe». Derfor synes bønnen å by på nesten uoverstigelige vanskeligheter for dem som ikke mer kan finne seg tilrette med de overleverte Gudsbegreper og Gudsforestillinger.

Likevel, driver man naturen ut gjennom hoveddøren, kommer den tilbake gjennom kjøkkendøren. Og kjøkkenet er ikke det minst betydelige av husets rom. Om det er sant at mennesket ikke lever av brød alene, så lever det heller ikke av bare filosofi. Det er uhyre interessant

å legge merke til at bønnen overlever enhver krise. Kriser til alle tider, skapt av all verdens ideologier. Som den alltid har gjort det i krisetider går bønnen liksom «under jorden» og finner seg et hjem i kontemplasjon. Det er et gledelig tegn at det akkurat nu — når de vanlige former for bønn for tiden ser ut til å være temmelig devaluert hos mange — finner sted en revaluering av de mer mystiske former for bønn. Mange, ikke minst unge, lengter ubevisst etter det kontemplative — noe som på ingen måte må identifiseres med det å trekke seg tilbake til et kontemplativt kloster. Dette er det nok de færreste som tenker på å gjøre og forresten forutsetter det et spesielt kall. Det tragiske er imidlertid at det i kristne kretser idag blir gjort så lite av det kontemplative. Den amerikanske filosof Leslie Dewart sier: «Den mystiske bønn gikk under jorden etter Reformasjonen. Men mange folk begynner å gjenoppdage den som den normale måte å be på.» Og dr. Ramsey, den nåværende erkebiskop av Canterbury og primas i den anglikanske kirke sier: «Vi har ikke ettertrykkelig nok fremhevet kontemplasjonens rolle i det kristne liv. Derfor er det at folk går og finner den i ikke-kristne bevegelser.» The Beatles

gjorde noe slikt da de for ikke lenge siden ble en indisk Maharishis disipler for en kort stund. Men det kontemplative er ingen lek og slett ingen motesak.

I bønnens liv er det en god regel at man skal be som man kan og ikke som man ikke kan. Det kunne være umaken verd å forsøke å praktisere den kontemplative form for bønn når man ikke vet hvordan man skal be ved hjelp av de mer vanlige former. Forutsatt at man i forveien er oppmerksom på at det ikke er noe uvanlig ved det kontemplative og at man gir seg umaken ved Guds nåde å tilegne seg hva en kunne kalle: bønnens kultur.

STØTT ST. OLAV

GI ET ARSABONNEMENT (kr. 25)
TIL EN VENNINNE ELLER VENN

TRE OSLO-AVISERS—

(Forts. fra s. 205.)

Men — selv en så energisk herre som Munck har ikke klart, eller villet, snu opp-ned på den gamle avis. Fremdeles skriver den populære P-Titten sin dagbok, tegneserien HANSEN I FØRSTE går sin gang, småsvindlere og boms møtes som før i by-retten og i TIDENS SPEIL berettes om pudler som sluker diamantringer, om femten-åringer med ekstra lysende evner og om det beroligende faktum at en tiendedel av menneskeheten er kjevhendt.

Blandingen forvirrer og er ikke udelt behagelig. Men hvis det tilsammen er et sykdomstegn, er pasienten — etter min mening — dog ikke mer enn febril.

Mens en avis som Friheten strever med drømmen om stormen på Vinterpalasset og Morgenposten snuser på de sterke standpunkter som kunne ha forhindret stormen en stund — så rundslikker Verdens Gang de muligheter som idag finnes i den ekstreme boulevardavis. Ikke for ingenting er dementiene i avisen interessant lesning, Morten Kroghs nylig er vel igrunn 60-årenes mest overdådige:

Jeg gjør det klart at jeg i intervjuet med VG ikke sa at jeg ville brenne Nasjonalgalleriet.

VG er pop-avis. Som det er sagt: Trygg på at TV og radio stort sett greier nyhetene og informasjonen, satser den massivt på underholdningsbehovet. Sport og pop-stoff dominerer, nyheter ansukes nesten utelukkende under sensasjonsvinkelen, og reflekterende kronikk- og kulturstoff presses ut, eller avspises med sørgelig små teiger. Bilestoffet blåses opp til noen ganger fordummende format. En helt ny salgs-artikkel er dermed skapt — og den selger. Den er nemlig med sikker kommersiell teft innsiktet på et nytt og kjøpekraftig publikum, med helt andre begreper enn det gamle, om hva som er viktig og uviktig, mennesker som ofte bare leser en slik avis — eller ingen.

Er den store Londonavisen Daily Mirror egentlig basert på at dens lesere ikke kan lese, så kan man kanskje si at VG ihvert fall mer og mer tar sjansen på at dens lesere ikke er særlig glade i å lese. Menneskebehandling nærmer seg det ekstreme

i den forstand at journalistene ofte braser gjennom den ganske solide presse-etiske regler i vårt samfunn og i vår debattform. Og hva verre er: folk svelger det tilsynelatende. Her finnes virkelig et publikum som er modent for noe ekstremt, om ikke annet så skjorter som er så korte at «trusekanten syns» for å sitere en historie i avisen.

At jakten enkelte ganger ender med smell og forferdelse tar visst hverken motet fra redaksjonsledelsen eller dens hungrige publikum:

Den 20. mai meldte VG i et fett, skrikende oppslag over sin førsteside at det forelå GROV BESKYLDNING mot en i avisen navngitt statsadvokat. Han skulle ifølge rykter, som avisen kvikt forela ham, ha hatt kontakt med jurymedlemmer under en straffesak i Oslo. Det eneste konkrete avisen tryllet frem var statsadvokatens ord om at han ble høyst overrasket over slike rykter, han la også til: «Jeg kan ikke si annet enn at dette innebærer en grov insinuasjon.»

At avisen på et slikt grunnlag smeller opp ryktene i typer fetere enn de som brukes på Vietnamkrigen og franske presidentskifter kan virke skremmende på fler enn nevnte statsadvokat. Fremgangsmåten førte til at riksadvokaten neste dag sto frem med en erklæring hvor han presiserte: «Jeg vet at ryktene savner et hvert grunnlag, og jeg finner allerede nå å kunne si at det er utilbørlig av en avis å bringe den slags rykter til torvs.»

Det ville være slemt å trekke frem et slikt feilgrep hvis man var sikker på at det var en engangsaffære. Tross alt gjelder det en redaksjonsledelse med meget stor teknisk dyktighet i faget og med vilje til å skape en mo-

derne avis. Men man tviler, avisen er ute på tynn is i mange andre saker også:

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Tromsø
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Trondheim
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	} Hønefoss
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus prestg.	
St. Elisabeths Hosp.	} Tønsberg
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg
St. Olavs Klinik	

VENNLIGST HUSK

Vi lukker i hele juli måned. God sommer og vel møtt igjen fra 1. august.

ST. OLAV BOKHANDEL

ST. OLAV FORLAG

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

● I en femspaltet ramme gjengis en personlig tragedie, en amerikaner lover i sin fortvilelse 25 000 dollar til den som kan gi hans cancersyke frue ett år til å leve. VG gjengir korrekt svaradresse for dem som har en brukbar løsning å tilby — og som sikler etter de 25 000 kroner.

● Et digert oppslag — med badebilde av en naken kvinne — forteller om et vidunderlig nakenparadis i Østfold som 100 norske nudister har skaffet seg. Bildet viser seg å være hentet utenlands fra, i den muntre teksten om de tekstilfrie muligheters badestrand medgis en passant at det dessverre ikke er strandtomt som nudistene har.

● En ny spalte, SPEKTRUM, beretter om de superrike, man arrangerer en fjollet konkurranse: *Hva vil De si hvis De — som forsie menneske — satte ben på månen?* To dager på rad grafes det i en påstått kjærlighetsaffære mellom Yves Montand og Marilyn Monroe. Osv. Osv.

Det faktum at medarbeidere som Elsa Askeland og Pedro og andre også er å finne i spaltene, med godt stoff, kan ikke ta knekken på denne følelsen av kynisk jag etter store opplagstall — om nødvendig over lik, som i Marilyn Monroes tilfelle.

Når avisen — med en slags sosial samvittighet — forteller at 8000 selvmord hvert år hindres pr. telefon i Los Angeles, så tenker man sitt om pressens ansvar for de samme 8000.

Ekstreme aviser? Nå, altså bare delvis — og godt er det. Men skjevt blir det bildet de gir oss av verden:

Hvor ble det av skikkelig, informerende stoff om slaget om Hamburger Hill i Vietnamkrigen for eksempel? Ja, det er ingen spøk, men et viktig og blodig slag som utløste en ny politisk debatt og stor selvransakelse hos mange gode amerikanere.

Og ingen av de tre aviser har egentlig somlet seg til å registrere poengene i den veldige drakampen mellom Pentagon og Kongressen i USA, kam-

pen om militær eller sivil kontroll med rustningsmilliardene.

Og stoff om voldsproblematikken drukner simpelthen i bilcrash og småran.

Kort sagt, det er sprekker i speilet.
(Den 15. juni.)

RØSTER I KIRKEN-

(Forts. fra s. 203.)

pen. Den ungdomliga revolten är förklarlig. Den nya generationen har under sin korta tid upplevt en evolution och revolution som gått snabbare än någonsin i historien, och de föregående och nuvarande diktaturerna har uppfört sig på ett sätt som gjort att ungdomen i hög grad förlorat förtroendet för all auktoritet. Själv ser jag optimistiskt på den unga generationen, inte minst den svenska. Ni har

(Forts. neste side)

ÅRETS STIKLESTAD VALFART

Fellesreise med buss fra Trondheim 27. juli.

8.00: Avreise fra St. Olavs Kirke, Trondheim.
10.45: Prosesjon til Stiklestad kapell.
11.00: Høymesse i Stiklestad kapell.
15.00: «Spelet om Heilag Olav» fremføres på friluftsscenen.
18.00: Tilbakereise.

Innkvartering i Trondheim kan ordnes, gi da beskjed ved påmeldingen. Bindende påmelding vedlagt kr. 22.— til

Ella Hojem, Elgesetergt. 25, Trondheim, innen mandag 21. juli.

Arr.: St. Olavs-laget i Trondheim.

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

*Kontaktklubben
for eldre og enslige*

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FREDRIKSTAD

KÅRE KRISTIANSEN

Fiskeforretning

Telefon 13 190

Byens spesialforretning

Olsson
TAPÉT OG GULVBELEG

Agentgt. 1 - Tlf. 17 080

Andr. Janne &

Kontormaskiner - Kontorutstyr

Storgt. 4 - Fredrikstad
Tlf. 12 945

EDVARSDEN & NORDHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

*Fredrikstad
Glasmagasin*

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

SAMVITTIGHET OG AUTORITET

Siste nummer av det nordiske katolske tidsskrift *Catholica* fortøner seg i mangt som et spesialhefte omkring en emnekrets som står sentralt i dagens katolske debatt, og som kan antydes ved stikkordene *samvittighet, autoritet, naturmoral, familieplanlegging*. Nummeret gir tilsammen et nyansert inntrykk av noen av de oppfatninger som er kommet frem i diskusjonen om disse emner etter utgivelsen av *Humanae Vitae*.

Innledningsvis er gjengitt in extenso pave Pauls tale om samvittigheten i en audiens 12/2—69, et meget personlig preget og velformulert analyse av samvittighetens plass og funksjon i kristenlivet. Paven betoner at det å la seg lede av sin samvittighet ikke bare er et gode, men en plikt, men understreker samtidig at samvittig-

heten ikke er en selvtilstrekkelig instans som ufeilbarlig lærer oss hva som er rett og galt. Samvittigheten skaper ikke normer, men tolker dem: den trenger skoloring og opplysning.

To artikler i nummeret har nær tilknytning til *Humanae Vitae* og fødselsreguleringsproblemet. De to artikkelforfattere synes å stå på hver sin side i den debatt som foregår om dette emne, men deres innlegg viser at de nyanserte og vel avveide standpunkter har grobunn innenfor begge de «leire» som man altfor lettvent gjerne stiller opp som absolutte motsetninger. *Kaare Osorios* artikkel, «Kærlighed og seksualitet», søker å analysere den menneskelige kjærlighets egenart og vise at den lære om fødselsregulering som stadfestes i *Humanae Vitae*, er den eneste som er i overensstemmelse med den kristne kjærlighets vesen. Men menneske-naturen er ifølge troen ufullkommen, og ingen kan fra idag til imorgen leve opp til den fullkomne kjærlighets fordringer. Det minste Gud forventer av oss, er at vi ønsker å leve i samsvar med en kjærlighet som har sin kilde og målestokk i Kristi kjærlighetsoffer på korset. Er kristne ektefeller villige til å ta kjærlighetens kamp opp i det daglige liv, vil Kirken aldri slå hånden av dem, selv om de fortsatt kommer til kort og bruker svangerskapsforebyggende midler, hevder *Kaare Osorio* bl. a.

I en lengre artikkel om «Naturmoral og autoritet i *Humanae Vitae*» vurderer *Helge Erik Solberg* kritisk de premisser som argumentasjonen i *Humanae Vitae* bygger på. Han finner at encyklikaen i skuffende liten grad bygger på et bibelsk fundament, men funderes primært på en legalistisk naturlovsteologi. Til tross for innslag av et personalistisk betonet ekteskapsyn i *H. V.*, blir seksualiteten der hovedsakelig et redskap for for-

plantning og bare i annen rekke et middel til å formidle kjærlige følelser. *H. V.* synes å være basert på en naturlovstenkning som stammer fra *Thomas Aquinas*, men *Solberg* mener å kunne påvise at encyklikaens argumentasjon representerer en skjev utvikling i forhold til den store middelaldertenker. Hos *Thomas* er natur ikke bare den legemlige natur, men også den åndelige. I *H. V.* derimot finner man tydelige spor av en *fysisisme* som medfører at den normerende natur ikke er det hele menneske, men menneskekroppens biologiske finaliteter. Hvilket representerer et tilbakesteg til en stoisk moralfilosofi.

Mot dette setter *Solberg* en mer personalistisk oppfatning, hvor seksualiteten menneskeliggjøres ved at personen fritt og ansvarlig trekker den inn i sin relasjon til en annen, stiller den i kjærlighetens tjeneste. En annen skjev utvikling fra *Thomas'* syn betegner artikkelforfatteren som *legalismen*, som sammenblander det moralske og det juridiske. I frykt for «situasjonsmoralen» overser man innenfor den absolutte naturlovslegalisme menneskelivets uunngåelige kompromissnatur. Våre handlinger er sjelden helt gode eller absolutt onde.

RØSTER I KIRKEN—

(Forts. fra forrige side)

denna häftiga och livskraftiga debatt om moraliska problem, medan man i andra länder är mera likgiltiga för dessa frågor.

Vad själva gudstron beträffar är jag också optimist inför framtiden. Jag har haft många samtal med kommunister och andra «troende» materialister. Till dem brukar jag säga att om det bara funnes materia så skulle allting i universum så småningom kallna och brytas ner. Om världen existerat i evighet så skulle allt redan vara utslocknat. Om man riktigt tänker sig in i detta, måste man komma fram till att det är mera logiskt att tro på en Gud som existerat före materien och som gör att det finns ande och plan bakom det hela, säger ärkebiskop Heim.»

(*Erkebiskop Heim i et intervju med Svenska Dagbladet.*)

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

TYRILYS ^{1/5} TYRI FABRIKKER

Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

KRISTIANSAND

ALT I SKILT

Elektro-teknikk
Industri - Militær
Skip - Sykehüs
Reklame - Væremesse

Gravør Trygve Køhn

Kristiansand S.

MANDAL

Gjør som vi
kjøp Deres bøker i

SVEINDALS BOKHANDEL
Mandal

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

de tilsidesetter gjerne ett gode til fordel for et annet.

Artikkelen behandler også autoritetsspørsmålet, og hevder bl. a. at det neppe er uforenlig med en tro på Kristus og hans kirke å betvile kirkens autoritet i noe som tilhører den naturlige erkjennelse. Naturmoralens overbevisningskraft må ligge i at den er intelligibel, ikke i at den fremsettes autoritativt.

Catholica bringer også avsnitt fra Vatikanconsilets dekret «*Gaudium et*

Spes», hvor ekteskapsmoral behandles. Forøvrig inneholder nummeret bl. a. en interessant redegjørelse av H. Roos om forholdet mellom kristen-

dom og marxisme idag. Et aktuelt og lesverdig nummer av et tidsskrift som burde få flere lesere blant norske katolikker.
K. T.

OSLO

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE

og
HERMETIKK
en gros

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

WITTUSEN & JENSEN A.S

Trykkeri

Kontorrekvisitasystemer

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo

Telefon 20 37 24

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset

„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontigent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

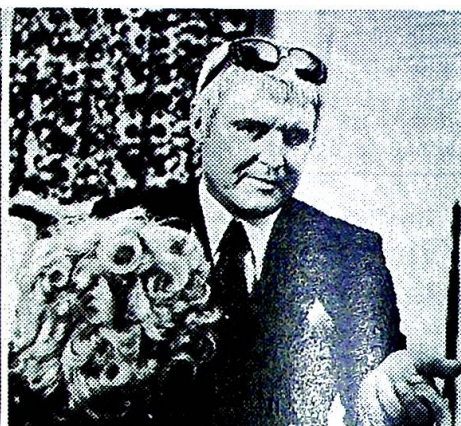

Munter uhygge

En «katolsk» film? Hvis den smilende geistlige over prestesnippen på fotoet til høyre forleder noen til å tro dét, må de straks og inntrengende advares! «Slik behandler man ikke damer!» (*No way to treat a Lady*) er alt annet enn oppbyggelig, og den irske presten vi møter i filmens åpnings-sekvens, på vei til et «husbesøk» etsteds i Brooklyn, bør ingen slippe innenfor dørterskelen. Han har nemlig aldri vært ordinert. Det er bare en av de mange forklodninger Christopher Gill (*Rod Steiger*) bruker, dobbelt sjokkerende her. Gill er dessverre lystmorder, hans ofre er ensomme, middelaldrende damer.

Er nå dette en film å omtale i «St. Olav»? Ja — den er nemlig et begavet eksempel på et trekk ved underholdningslivet som få i dag virkelig kan bedømme, men som det er viktig å gjennemtenke: Vold interesserer et moderne kinopublikum. Ikke bare det. Vold kan endog *more*. Slik beskrevet virker det jo avskyelig, men her får en strekke sin forståelse en smule — denne filmen innbyr til dét. Mange av dem som har humor, savner til gjengjeld sans for det som britene kaller *black humour* — det makabre. Den er da også for de mer robuste, men *kan* da være like harmløs som den første og beste vits. Mennesker har for eksempel alltid spøkt med død og fordervelse — det er en av deres mange måter å se ulykene i øynene på.

Jack Smith, som har laget denne makabre amerikanske filmen, holder den balanserende på knivseggen mellom skrekk og avsky på den ene side og latter på den annen. Det kunne han bare greie med en skuespiller av format, og *Rod Steiger*, som er ett av amerikansk films sterkeste kort i dag, har her fått en ønskerolle. Som forstyrret drapsmann og forklodningskunstner kan han vise alt han vet og kan om menneskers forskjellighet — det er tidvis meget morsomt, midt i

ROD STEIGER - Oscarbelønnet for sin innsats som politimesteren i «Natten var het» - feirer triumfer som maskeringskunstner i Jack Smiths kriminalthriller «Slik behandler man ikke damer!» (*No Way to treat a Lady*), hvor LEE REMICK og GEORGE SEGAL har de øvrige hovedroller.

uhyggen. Han leker katt og mus over telefonen med en fortvilet jødisk detektiv (*George Segal*), hvis forlovede (*Lee Remick*) til slutt kommer innen kvelerens rekkevidde. Det ender godt — så vidt. Detektivens mor er et praktfullt portrett av en jødisk-amerikansk mamma (*Eileen Heckart*), og de muntre innslag er i det hele tatt satt så utstudert i balanse med skrekkelementene i filmen, at en formelig opplever en ny slags spenning, og undrende spør seg selv: Av hva art er *den*?

Jeg skulle tro: Nokså ufarlig, tross det grumsete emnet. En lignende film over samme tema, som nylig ble vist i Oslo («Kveleren fra Boston» med *Tony Curtis*) bygget på en faktisk begivenhet og var halv-dokumentarisk og dypt granskende lagt opp. Men spørsmålet er om den ikke burde vært forbeholdt politifolk, jurister og leger. Noen av dens

scener var muligens i sin realisme farlig suggestive, for folk med så syke tilbøyeligheter. De kan finnes, anonyme i et hvilket som helst aftenpublikum på en kino. Jack Smiths film har så mange uvirkelighets-monumenter og så pass mange muntre innslag at den, for å si det slik, sanerer sine egne uhumskheter. Tilbake blir adskillige tilskuere som vil finne latter over slike scener sjokkerende smakløs. Til det vil jeg svare med et anmeldersukk: Hvorfor interesserer ikke våre ofte skrivende psykologer seg litt mer for film? Jeg har en begrunnet mistanke om at over akkurat denne kunne de kaste et forklarende lys, mindre skremmende enn et referat av handlingen kan gi. Det onde *foran* oss, og det onde *i* oss skal ikke forveksles. Jack Smiths rare film gjør, så vidt jeg kan se, slett ikke dét.

hrm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.